Wunderlich proti Německu, rozsudek ze dne 10. 1. 2019 – Domácí vzdělávání

Stěžovatel: Wunderlich

Žalovaný stát: Německo

Číslo stížnosti: 18925/15

Datum: 10.12.2018

Článek Úmluvy: čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: nezbytný v demokratické společnosti/přiměřenost/rovnováha mezi dotčenými zájmy, ochrana morálky, ochrana zdraví, respektování rodinného života, respektování soukromého života

Český právní řád: § 41 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
§ 857 a 870 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 1/2020
Wunderlich proti Německu, rozsudek ze dne 10. 1. 2019

Domácí vzdělávání

Autorský komentář:

V předkládané věci ESLP neshledal zásah do práva na rodinný život stěžovatelů a jejich dětí, které byly od rodičů dočasně odloučené poté, co rodičovská odpovědnost stěžovatelů byla částečně omezena z důvodu neposílání dětí do školy. Soud navázal na svou dřívější judikaturu považující zákaz domácího vzdělávání a respektování povinné školní docházky za souladné s čl. 8 Úmluvy. Cílem opatření německých soudů nebylo zajistit dětem vhodnější vzdělání z pohledu společnosti, ale ochránit děti před sociálním vyloučením, jakož i vštípení zásady, že právní principy je třeba respektovat i tehdy, jestliže zcela nekonvenují vnitřnímu přesvědčení jedince. Rozhodnutí národních soudů obstálo i přes výhradu, že orgány sociální péče vycházely z mylných podkladů ohledně úrovně vzdělání dětí. Zde Soud připomenul, že vnitrostátní orgány – zdravotní i sociální – mají povinnost chránit děti a děti nemůžou být odpovědny pokaždé, když jsou skutečné a přiměřené obavy o bezpečnost dětí ve vztahu k rodinným příslušníkům retrospektivně prokázány jako zavádějící (viz R. K. a A. K. proti Spojenému království, § 36). V České republice je možnost individuálního vzdělávání žáka – při zásadě povinné školní docházky – výslovně upravena v ustanovení § 41 zák. č. 561/2004 Sb., školského zákona. Justiční praxe dosud neshledala, že vnitřní přesvědčení rodičů o tom, že děti lze zcela adekvátně vzdělávat mimo sytém povinné školní docházky, by bylo relevantním důvodem vylučujícím případný soukromoprávní (omezení rodičovské odpovědnosti), či veřejnoprávní [přečin

ohrožování výchovy dítěte podle ustanovení § 201 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku – viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.3.2014 sp. zn. 6 Tdo 223/2014] postih. I v poměrech českého práva by tak soudy samy, či z podnětu orgánu sociálně-právní ochrany dětí mohly omezit jednotlivé složky (či jejich výkon) rodičovské odpovědnosti vyjmenované v ustanovení § 858 podle ustanovení § 870 občanského zákoníku. Takový zásah musí být nejen legitimní z důvodu ochrany „zdraví či morálky" a „práv a svobod jiných", ale též nezbytný za účelem zabránění sociální izolace dětí a zajištění jejich integrace do společnosti.

Překlad rozsudku je k dispozici v čísle 2/2019 Přehledu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva.

1) Originál rozsudku byl publikován v angličtině. Zpracování a překlad: Monika Šamová.